

తృతీయ కాణ్డె - పశ్చమ ప్రశ్నః

హరిఃఓమ్ ॥ పూర్ణా । ప్రశ్నాత్ । ఉత । పూర్ణా । పురస్తాత్ । ఉదితి । మధ్యతః ।
 పౌర్ణమాసీతి పౌర్ణ-మాసీ । జిగ్రాయ ॥ తస్యోమ్ । దేవాః । అధీతి । సంవసన్త ఇతి సమ్-
 వసన్తః । ఉత్తమఇత్యుత్-తమే । నాకే । ఇహ । మూదయన్తామ్ ॥ యత్ । తే । దేవాః ।
 అదధుః । భాగధేయమితిభాగ-ధేయమ్ । అమావాస్యఇత్యమా-వాస్యే । సంవసన్తఇతిసమ్-
 వసన్తః । మహిత్యేతిమహి-త్వా ॥ సా । నః । యజ్ఞమ్ । పిపుహి । విశ్వవారఇతివిశ్వ-వారే-
 రయిమ్ । నః । ధేహి । సుభగఇతిసు-భగే । సువీరమితిసు-వీరమ్ ॥ నివేశనీతిని-వేశనీ-
 సజ్జమనీతిసమ్-గమనీ । వసూనామ్ । విశ్వా । రూపాణి । వసూని । ఆవేశయన్తిత్యా-వేశయన్తి-
 సహస్రప్రోషమితిసహస్ర-ప్రోషమ్ । సుభగేతిసు-భగా । రరాణా । సా । నః । ఏతి । గన్తు-
 వర్చసా ॥౧॥ సంవిదానేతిసమ్-విదానా ॥ అగ్నిషోమావిత్యగ్ని-షోమా । ప్రథమా । వీర్యణ-
 వసూనీ । రుద్రాన్ । ఆదిత్యాన్ । ఇహ । జిన్వతమ్ ॥ మాధ్యమ్ । హి । పౌర్ణమాసమితిపౌర్ణ-
 మాసమ్ । జుషేథామ్ । బ్రహ్మణా । వృద్ధౌ । సుకృతేనేతిసు-కృతేన । సాతా । అథ । అస్మభ్యమిత్య-
 స్మ-భ్యమ్ । సహవీరామితిసహ-వీరామ్ । రయిమ్ । నీతి । యచ్ఛతమ్ ॥ ఆదిత్యాః । చ ।
 అక్షిరసః । చ । అగ్నిన్ । ఏతి । అదధత । తే । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్ శ-పూర్ణమాసా-
 ప్రేతి । ఐపున్న్ । తేషామ్ । అక్షిరసామ్ । నిరుప్తమితినిః-ఉప్తమ్ । హవిః । ఆసీత్ । అథ ।
 ఆదిత్యాః । ఏతా । హోమా । అపశ్యన్న్ । తా । అజుహవుః । తతః । వై । తే । దర్శపూర్ణమాసావితి-
 దర్శ-పూర్ణమాసా ॥౨॥ పూర్వే । ఏతి । అలభన్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్ శ-పూర్ణమాసా-
 అలభమాన్తఇత్యా-లభమానః । ఏతా । హోమా । పురస్తాత్ । జుహుయాత్ । సాక్షాదితి స-

అక్షాత్ . ఏవ . దర్శపూర్ణమాసావితీదర్శ-పూర్ణమాసా . ఏతి . లభతే . బ్రహ్మవాదినఇతి
 బ్రహ్మ-వాదినః . వదన్తి . సః . తు . వై . దర్శపూర్ణమాసావితీదర్శ-పూర్ణమాసా . ఏతి .
 లభతే . యః . ఏనయోః . అనులోమమిత్యను-లోమమ్ . చ . ప్రతిలోమమితిప్రతి-లోమమ్
 చ . విద్యాత్ . ఇతి . అమావాస్యాయాఇత్యమా-వాస్యా . ఊర్ధ్వమ్ . తత్ . అనులోమమిత్య
 ను-లోమమ్ . పౌర్ణమాస్యాఇతిపౌర్ణ-మాస్యై . ప్రతీదీనీమ్ . తత్ . ప్రతిలోమమితి ప్రతి-
 లోమమ్ . యత్ . పౌర్ణమాసీమితిపౌర్ణ-మాసీమ్ . పూర్వామ్ . అలభతేత్యా-లభత .
 ప్రతిలోమమితిప్రతి-లోమమ్ . ఏనౌ . ఏతి . లభత . అముమ్ . అపక్షీయమాణమిత్యప-
 క్షీయమాణమ్ . అను . అపేతి ॥౩॥క్షీయేత . సారస్వతౌ . హోమౌ . పురస్తాత్ . జుహూయాత్
 అమావాస్యేత్యమా-వాస్యా . వై . సరస్వతీ . అనులోమమిత్యను-లోమమ్ . ఏవ . ఏనౌ .
 ఏతి . లభతే . అముమ్ . ఆప్యాయమానమిత్యా-ప్యాయమానమ్ . అను . ఏతి . ప్రియాయతే
 ఆగ్నా వైష్ణవమిత్యాగ్నా-వైష్ణవమ్ . ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ . పురస్తాత్ .
 నిరితి . వపేత్ . సరస్వత్యై . చరుమ్ . సరస్వతే . ద్వాదశకపాలమితిద్వాదశ-కపాలమ్ .
 యత్ . అగ్నేయః . భవతి . అగ్నిః . వై . యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ . యజ్ఞముఖమితి
 యజ్ఞ-ముఖమ్ . ఏవ . ఋద్ధీమ్ . పురస్తాత్ . ధత్తే . యత్ . వైష్ణవః . భవతి . యజ్ఞః .
 వై . విష్ణుః . యజ్ఞమ్ . ఏవ . ఆరభ్యేత్యా-రభ్య . ప్రేతి . తనుతే . సరస్వత్యై . చరుః . భవతి
 సరస్వతే . ద్వాదశకపాలఇతిద్వాదశ-కపాలః . అమావాస్యేత్యమా-వాస్యా . వై . సరస్వతీ
 పూర్ణమాసఇతిపూర్ణ-మాసః . సరస్వాన్ . తౌ . ఏవ . సాక్షాదితీస-అక్షాత్ . ఏతి . రభతే
 ఋద్ధీతి . ఆభ్యామ్ . ద్వాదశకపాలఇతిద్వాదశ-కపాలః . సరస్వతే . భవతి . మిథునత్వాయేతి
 మిథున-త్వాయ . ప్రజాత్యాఇతిప్ర-జాత్యై . మిథునౌ . గావౌ . దక్షిణా . సమృద్ధ్యాఇతి

సమ-ముద్దై ॥౪॥

॥ వర్షసావై తే దర్శశూర్ణమాసావపతనుతే సరస్వత్యై పచ్చవిగంశతిశ్చ ॥ ౧ ॥

ఋషయః | వై | ఇన్ద్రమ్ | ప్రత్యక్షమితిప్రతి-అక్షమ్ | న | అప్తశ్చన్మ | తమ్ | వసిష్ఠః |
 ప్రత్యక్షమితిప్రతి-అక్షమ్ | అప్తశ్చత్ | సః | అబ్రవీత్ | బ్రాహ్మణమ్ | తే | వక్ష్యామి | యథా
 త్వత్పురోహితాఇతిత్వత్-పురోహితాః | ప్రజాఇతిప్ర-జాః | ప్రజనిష్యన్తఇతిప్ర-జనిష్యన్తే |
 అథ | మా | ఇతరేభ్యః | ఋషిభ్యఇత్యషి-భ్యః | మా | ప్రేతి | వోచః | ఇతి | తస్మై | ఏతాన్
 స్తోమభాగానితిస్తోమ-భాగాన్ | అబ్రవీత్ | తతః | వసిష్ఠపురోహితాఇతివసిష్ఠ-పురోహితాః |
 ప్రజాఇతిప్ర-జాః | ప్రేతి | అజాయన్త | తస్మాత్ | వాసిష్ఠః | బ్రహ్మ | కార్యః | ప్రేతి | ఏవ
 జాయతే | రశ్మిః | అసి | క్షయాయ | త్వా | క్షయమ్ | జిన్య | ఇతి || ౧౫ || ఆహ | దేవాః |
 వై | క్షయః | దేవేభ్యః | ఏవ | యజ్ఞమ్ | ప్రేతి | ఆహ | ప్రేతిరితిప్ర-ఇతిః | అసి | ధర్మాయ
 త్వా | ధర్మమ్ | జిన్య | ఇతి | ఆహ | మనుష్యేభ్యః | వై | ధర్మః | మనుష్యేభ్యః | ఏవ | యజ్ఞమ్
 ప్రేతి | ఆహ | అన్వీతిరిత్యను-ఇతిః | అసి | దివే | త్వా | దివమ్ | జిన్య | ఇతి | ఆహ |
 ఏభ్యః | ఏవ | లోకేభ్యః | యజ్ఞమ్ | ప్రేతి | ఆహ | విష్టమృఇతివి-స్తమ్మః | అసి | వృష్ట్యై |
 త్వా | వృష్టిమ్ | జిన్య | ఇతి | ఆహ | వృష్టిమ్ | ఏవ | అవేతి || ౧౬ || ప్రవేతిప్ర-వా |
 అసి | అనువేత్యను-వా | అసి | ఇతి | ఆహ | మిధునత్వాయేతిమిధున-త్వాయ | ఉశిక్ |
 అసి | వసుభ్యఇతివసు-భ్యః | త్వా | వసున్ | జిన్య | ఇతి | ఆహ | అష్టౌ | వసవః | ఏకారశ
 రుద్రాః | ద్వాదశ | ఆదిత్యాః | ఏతావన్తః | వై | దేవాః | తేభ్యః | ఏవ | యజ్ఞమ్ | ప్రేతి |
 ఆహ | ఓజః | అసి | పితృభ్యఇతిపితృ-భ్యః | త్వా | పితౄన్ | జిన్య | ఇతి | ఆహ | దేవాన్
 ఏవ | పితౄన్ | అను | సమితి | తనోతి | తన్తుః | అసి | ప్రజాభ్యఇతిప్ర-జాభ్యః | త్వా |

ప్రజాఇతిప్ర-జాః । జిన్స్ ॥౭॥ ఇతి । అహ । పితౄన్ । ఏవ । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । అను ।
 సమితి । తనోతి । పృతనాషాట్ । అసి । పశుభ్యఇతిపశు-భ్యః । త్వా । పశూన్ । జిన్స్ ।
 ఇతి । అహ । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ఏవ । పశూన్ । అను । సమితి । తనోతి । రేవత్ । అసి ।
 ఓషధీభ్యఇత్యోషధి-భ్యః । త్వా । ఓషధీః । జిన్స్ । ఇతి । అహ । ఓషధీషు । ఏవ । పశూన్ ।
 ప్రతీతి । స్థాపయతి । అభిజిడిత్యభి-జిత్ । అసి । యుక్తగ్రావేతియుక్త-గ్రావా । ఇన్ద్రాయ ।
 త్వా । ఇన్ద్రమ్ । జిన్స్ । ఇతి । అహ । అభిజిత్త్యాఇత్యభి-జిత్వై । అధిపతిరిత్యధి-పతిః । అసి ।
 ప్రాణయేతిప్ర-అనాయ । త్వా । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ ॥౮॥ జిన్స్ । ఇతి । అహ । ప్రజాస్యితి
 ప్ర-జాసు । ఏవ । ప్రాణానితిప్ర-అనాన్ । దధాతి । త్రివృదితి-వృత్ । అసి । ప్రవృదితిప్ర-
 వృత్ । అసి । ఇతి । అహ । మిథునత్వాయేతిమిథున-త్వాయ । సగ్ంరోహఇతిసమ్-రోహః ।
 అసి । నీరోహఇతినిః-రోహః । అసి । ఇతి । అహ । ప్రజాత్యాఇతిప్ర-జాత్యై । వసుకః । అసి ।
 వేషశ్రితివేష-శ్రిః । అసి । వస్యష్టిః । అసి । ఇతి । అహ । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై ॥౯॥

॥ జిన్వేత్యవప్రజాజిన్వప్రాణనిగ్ంశచ్చ ॥౨॥

అగ్నినా । దేవేన । పృతనాః । జయమి । గాయత్రేణ । ఛన్దసా । త్రివృతేతి-వృతా
 స్తోమేన । రథన్తరేణేతిరథమ్-తరేణ । సామ్నా । వషట్కారేణేతివషట్-కారేణ । వక్షేణ ।
 పూర్వజానితిపూర్వ-జాన్ । బ్రాతృవ్యాన్ । అధరాన్ । పాదయామి । అవేతి । ఏనాన్ । బాధే
 ప్రతీతి । ఏనాన్ । సుదే । అస్మిన్న్ । క్షయే । అస్మిన్న్ । భూమిలోకఇతిభూమి-లోకే । యః ।
 అస్మాన్ । దేష్ట్యే । యమ్ । చ । వయమ్ । ద్విష్టుః । విష్టోః । క్రమేణ । అతీతి । ఏనాన్ ।
 క్రామామి । ఇన్ద్రేణ । దేవేన । పృతనాః । జయమి । త్రైవృతేన । ఛన్దసా । పల్నరదశేనేతిపల్న-
 రదశేన । స్తోమేన । బృహతా । సామ్నా । వషట్కారేణేతివషట్-కారేణ । వక్షేణ ॥౧౦॥

సహజానితీసహ-జాన్ | విశ్వేభిః | దేవేభిః | పృతనాః | జయామి | జాగతేన | ఛస్సా |
 సప్తదశనేతీసప్త-దశేన | స్తోమేన | వామదేవ్యేనేతివామ-దేవ్యేన | సామ్నా | వషట్కారేణ
 వషట్-కారేణ | వజ్రేణ | అపరజానిత్యపర-జాన్ | ఇన్ద్రేణ | సయజ్జితీస-యజః | వయమ్
 సాసవ్యమ్ | పృతన్యతః || ఘృన్వః | వృత్రాణి | అప్రతి || యత్ | తే | అగ్ని | తేజః | తేన |
 అహమ్ | తేజస్వీ | భూయాసమ్ | యత్ | తే | అగ్ని | వర్షః | తేన | అహమ్ | వర్షస్వీ |
 భూయాసమ్ | యత్ | తే | అగ్ని | హరః | తేన | అహమ్ | హరస్వీ | భూయాసమ్ || ౧౧ ||

|| బృహతాసామ్నా వషట్కారేణ వజ్రేణ షట్కారీగంశచ || ౩ ||

యే | దేవాః | యజ్జహనజితీయజ్జ-హనః | యజ్జముషజితీయజ్జ-ముషః | పృథివ్యామ్
 అధీతి | ఆసతే || అగ్నిః | మా | తేభ్యః | రక్షతు | గచ్ఛేమ | సుకృతజితీసు-కృతః | వయమ్ |
 ఏతి | అగన్తు | మిత్రావరుణేతిమిత్రా-వరుణా | వరేణ్యా | రాత్రీణామ్ | భాగః |
 యువయోః | యః | అస్తి || నాకమ్ | గృహ్లానాః | సుకృతస్యేతిసు-కృతస్య | లోకే | తృతీయే
 పృష్ఠే | అధీతి | రోచనే | దివః || యే | దేవాః | యజ్జహనజితీయజ్జ-హనః | యజ్జముషజితీ
 యజ్జ-ముషః | అన్తరిక్షే | అధీతి | ఆసతే || వాయుః | మా | తేభ్యః | రక్షతు | గచ్ఛేమ | సుకృత
 జితీసు-కృతః | వయమ్ || యాః | తే | రాత్రీః | సవితః || ౧౨ || దేవయానీరితిదేవ-యానీః |
 అన్తరా | ద్యావాపృథివీఇతిద్యావా-పృథివీ | వియనీతివి-యన్తి || గృహైః | చ | సర్వైః |
 ప్రజయేతి ప్ర-జయా | ను | అగ్రే | సువః | రుహణాః | తరత | రజాగంసి || యే | దేవాః |
 యజ్జహన జితీయజ్జ-హనః | యజ్జముషజితీయజ్జ-ముషః | దివి | అధీతి | ఆసతే ||
 సూర్యః | మా | తేభ్యః | రక్షతు | గచ్ఛేమ | సుకృతజితీసు-కృతః | వయమ్ || యేన |
 అన్తాయా | సమభరజితీసమ్-అభరః | వయాగంసి | ఉత్తమేనేత్యుత్-తమేన | వాచిషే |

జాతవేదరతిజాత-వేదః ॥ తేన | అగ్నే | త్వమ్ | ఉత | వర్తయ | ఇమమ్ | సజాతానామితి
 స-జాతానామ్ | శ్రేష్ఠ్యే | ఏతి | ధేహి | ఏనమ్ ॥ యజ్ఞహనరతియజ్ఞ-హనః | వై | దేవాః |
 యజ్ఞముషరతియజ్ఞ-ముషః ॥౧౩॥ సన్ని | తే | ఏషు | లోకేషు | అసతే | ఆదదానాఇత్యా-
 దదానాః | విమథ్నానాఇతివి-మథ్నానాః | యః | దదాతి | యః | యజతే | తస్య ॥ యే |
 దేవాః | యజ్ఞహనరతియజ్ఞ-హనః | పృథివ్యామ్ | అధీతి | అసతే | యే | అన్తరిక్షే | యే
 దివి | ఇతి | ఆహ | ఇమాన్ | ఏవ | లోకాన్ | తీర్వా | సగృహాఇతిస-గృహాః | సపశురితిస-
 పశుః | సువర్గమితిసువః-గమ్ | లోకమ్ | ఏతి | అపేతి | వై | సోమేన | ఈజానాత్ |
 దేవతాః | చ | యజ్ఞః | చ | క్రామన్తి | అగ్నేయమ్ | పశుకపాలమితి పశు-కపాలమ్ |
 ఉదవసానీయమిత్యుత్-అవసానీయమ్ | నిరితి | వపేత్ | అగ్నిః | సర్వాః | దేవతాః ॥౧౪॥
 పాబ్ధ్యః | యజ్ఞః | దేవతాః | చ | ఏవ | యజ్ఞమ్ | చ | అవేతి | రున్దే | గాయత్రః | వై |
 అగ్నిః | గాయత్రచన్దాఇతిగాయత్ర-చన్దాః | తమ్ | చన్దసా | వీతి | అర్థయతి | యత్ |
 పశుకపాలమితిపశు-కపాలమ్ | కరోతి | అష్టాకపాలఇత్యష్టా-కపాలః | కార్యః | అష్టాక్షరే
 త్యష్టా-అక్షరా | గాయత్రీ | గాయత్రః | అగ్నిః | గాయత్రచన్దాఇతిగాయత్ర-చన్దాః | స్వేన |
 ఏవ | ఏనమ్ | చన్దసా | సమితి | అర్థయతి | పజ్జ్యో | యాజ్ఞానువాక్యేఇతియాజ్ఞా-
 అనువాక్యే | భవతః | పాబ్ధ్యః | యజ్ఞః | తేన | ఏవ | యజ్ఞాత్ | న | ఏతి ॥౧౫॥

॥ సవితర్దేవాయజ్ఞముషస్సర్వా దేవతా స్త్రీచత్వారిగ్ంశచ ॥౪॥

సూర్యః | మా | దేవః | దేవేభ్యః | పాతు | వాయుః | అన్తరిక్షాత్ | యజమానః |
 అగ్నిః | మా | పాతు | చక్షుషః ॥ సక్ష | శూష | సవితః | విశ్వచర్షణఇతివిశ్వ-చర్షణే |
 ఏతేభిః | సోమ | నామభిరితినామ-భిః | విధేమ | తే | తేభిః | సోమ | నామభిరితినామ-

భిః | విధేమ | తే || అహమ్ | పరస్మాత్ | అహమ్ | అవస్మాత్ | అహమ్ | జ్యోతిషా | వీతి |
 తమః | వవార || యత్ | అన్తరిక్షమ్ | తత్ | ఉ | మే | పితా | అభూత్ | అహమ్ | సూర్యమ్ |
 ఉభయతః | దదర్శ | అహమ్ | భూయాసమ్ | ఉత్తమఇత్యుత్-తమః | సమానానామ్ || ౧౬ ||
 ఏతి | సముద్రాత్ | ఏతి | అన్తరిక్షాత్ | ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః | ఉదధిమితు్యద-ధిమ్ |
 చ్యావయాతి | ఇన్ద్రః | ప్రేతి | స్నాతు | మరుతః | పర్షయన్తు | ఉదితి | సమ్మయ | పృథివీమ్ |
 భిన్తి | ఇదమ్ | దివ్యమ్ | నభః || ఉద్భుః | దివ్యస్య | నః | దేహి | ఈశానః | వీతి | సృజ |
 దృతిమ్ || పశవః | వై | ఏతే | యత్ | అదిత్యః | ఏషః | రుద్రః | యత్ | అగ్నిః | ఓషధీః |
 ప్రాన్యేతిప్ర-అస్య | అగ్నా | అదిత్యమ్ | అవోతి | రుద్రాత్ | ఏవ | పశున్ | అన్తః | దధాతి |
 అథో ఇతి | ఓషధీషు | ఏవ | పశున్ || ౧౭ || ప్రతితి | స్థాపయతి | కవిః | యజ్ఞస్య | వీతి |
 తనోతి | పస్యామ్ | నాకస్య | పృష్ఠే | అధీతి | రోచనే | దివః || యేన | హవ్యమ్ | వహసి |
 యాసీ | దూతః | ఇతః | ప్రచేతాఇతిప్ర-చేతాః | అముతః | సనీయాన్ || యాః | తే | విశ్వాః |
 సమిధఇతిసమ్-ఇధః | సన్తి | అగ్నే | యాః | పృథివ్యామ్ | బర్హిషీ | సూర్యే | యాః ||
 తాః | తే | గచ్ఛన్తు | ఆహుతిమిత్యా-హుతిమ్ | ఘృతస్య | దేవాయతఇతిదేవ-యతే |
 యజమానాయ | శర్మ || ఆశాసానఇత్యా-శాసానః | సువీర్యమితిసు-వీర్యమ్ | రాయః | పోషమ్ |
 స్వశ్శ్వియమితిసు-అశ్శ్వియమ్ || బృహస్పతినా | రాయా | స్వగాకృతఇతిస్వగా-కృతః |
 మహ్యమ్ | యజమానాయ | తిష్ఠ || ౧౮ ||

|| సమానానామోషధీష్వేవ పశున్మవ్యం యజమానాయైకంచ || ౧౯ ||

సమితి | త్వా | నవ్యమి | పయసా | ఘృతేన | సమితి | త్వా | నవ్యమి | అమః |
 ఓషధీభిరిత్యోషధి-భిః || సమితి | త్వా | నవ్యమి | ప్రజయేతిప్ర-జయా | అహమ్ | అన్య

సా । దీక్షితా । సనవః । వాజమ్ । అస్యైతి ॥ ప్రేతి । ఏతు । బ్రహ్మణః । పత్నీ । వేదిమ్ ।
 వర్ధన । నీదతు ॥ అథ । అహమ్ । అనుకామినీత్యను-కామినీ । స్వ । లోకే । విశై । ఇహ ॥
 సుప్రజసంతిసు-ప్రజనః । త్వా । వయమ్ । సుపత్నీరితిసు-పత్నీః । ఉపేతి । సేదిమ ॥
 అగ్నీ । సపత్నదమ్బునమితిసపత్న-దమ్బునమ్ । అదభాసః । అదాభ్యమ్ ॥ ఇమమ్ । వీతి ।
 స్యామి । వరుణస్య । పాశమ్ ॥ ౧౯ ॥ యమ్ । అబద్ధిత । సవితా । సుతేతంతిసు-తేతః ॥
 ధాతుః । చ । యోనో । సుకృతస్యేతిసు-కృతస్య । లోకే । స్యానమ్ । మే । సహ । పత్యా ।
 కరోమి ॥ ప్రేతి । ఇహి । ఉదేహీత్యుత్-ఏహి । ఋతస్య । వామీః । అన్వితీ । అగ్నిః । తే ।
 అగ్రమ్ । నయతు । అదితిః । మధ్యమ్ । దదతామ్ । రుద్రావస్పృష్టేతిరుద్ర-అవస్పృష్టా । అసి-
 యువా । నామ । మా । మా । హిగ్ంసీః । వసుభ్యైతివసు-భ్యః । రుద్రేభ్యః । ఆదిత్యేభ్యః ।
 విశ్వేభ్యః । వః । దేవేభ్యః । పన్నేజనీరితిపత్-నేజనీః । గృహ్లామి । యజ్ఞాయ । వః । పన్నేజనీరితి
 పత్-నేజనీః । సాదయామి । విశ్వస్య । తే । విశ్వావతంతివిశ్వ-వతః । వృష్టియావతంతివృష్టియ-
 వతః ॥ ౨౦ ॥ తవ । అగ్నే । వామీః । అన్వితీ । సన్వశీతిసమ్-దృశీ । విశ్వా । రేతాగ్ంసి ।
 ధిషీయ । అగన్తే । దేవాన్ । యజ్ఞః । నీతి । దేవీః । దేవేభ్యః । యజ్ఞమ్ । అశిషన్ । అన్మిన్ ।
 సున్వతి । యజమానే । అశిషత్వా-శిషః । స్వాహాకృతాంతిస్వాహా-కృతాః । సముద్రేవ్యాంతి
 సముద్రే-స్యాః । గన్ధర్వమ్ । ఏతి । తిష్ఠత । అను ॥ వాతస్య । పత్మన్ । ఇడః । కుడితాః ॥ ౨౧ ॥

॥ పాశంవష్టియావతస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౬ ॥

వప్తూర ఇతి వప్ట్-కారః । వై । గాయత్రియై । శిరః । అచ్చినత్ । తస్యై । రసః ।
 పరేతి । అపతత్ । సః । పృథివీమ్ । ప్రేతి । అవిశత్ । సః । ఖదిరః । అభవత్ । యస్య ।
 భాదిరః । ప్రువః । భవతి । భన్తసామ్ । ఏవ । రసేన । అవేతి । ద్యతి । సరసాంతిస-రసాః ।

అస్య । ఆహుతయ ఇత్యా-హుతయః । భవన్తి । తృతీయస్యామ్ । ఇతః । దివి । సోమః ।
 ఆనీత్ । తమ్ । గాయత్రీ । ఏతి । అహరత్ । తస్య । పర్ణమ్ । అచ్యుద్వత । తత్ । పర్ణః ।
 అభవత్ । తత్ । పర్ణస్య । పర్ణత్వమితి పర్ణ-త్వమ్ । యస్య । పర్ణమయీతిపర్ణ-మయీ ।
 జుహూః ॥౨౨॥ భవతి । సౌమ్యః । అస్య । ఆహుతయఇత్యా-హుతయః । భవన్తి । జుష్వన్తే
 అస్య । దేవాః । ఆహుతీరిత్యా-హుతిః । దేవాః । వై । బ్రహ్మాన్నే । అవదన్త । తత్ । పర్ణః ।
 ఉవేతి । అశ్వణోత్ । సుశ్రవాణతిసు-శ్రవాః । వై । నామ । యస్య । పర్ణమయీతి పర్ణ-మయీ
 జుహూః । భవతి । న । పావమ్ । శ్లోకమ్ । శ్వణోతి । బ్రహ్మ । వై । పర్ణః । విట్ । మరుతః ।
 అన్నీమ్ । విట్ । మారుతః । అశ్వత్థః । యస్య । పర్ణమయీతిపర్ణ-మయీ । జుహూః । భవతి
 ఆశ్వత్థీ । ఉపభృదిత్యుప-భృత్ । బ్రహ్మాణా । ఏవ । అన్నీమ్ । అవేతి । రున్తే । అథోఇతి ।
 బ్రహ్మ ॥౨౩॥ ఏవ । విశి । అధీతి । ఉహతి । రాప్తమ్ । వై । పర్ణః । విట్ । అశ్వత్థః । యత్
 పర్ణమయీతిపర్ణ-మయీ । జుహూః । భవతి । ఆశ్వత్థీ । ఉపభృదిత్యుప-భృత్ । రాప్తమ్ ।
 ఏవ । విశి । అధీతి । ఉహతి । ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । వై । అజుహోత్ । సా । యత్ర
 ఆహుతిరిత్యా-హుతిః । ప్రత్యతిష్ఠితి ప్రతి-అతిష్ఠత్ । తతః । వికజ్జతఇతివి-కజ్జతః ।
 ఉదితి । అతిష్ఠత్ । తతః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । అస్సజత । యస్య । వైకజ్జతీ । ధ్రువా । భవతి
 ప్రతీతి । ఏవ । అస్య । ఆహుతయఇత్యా-హుతయః । తిష్ఠన్తి । అథో ఇతి । ప్రేతి । ఏవ ।
 జాయతే । ఏతత్ । వై । స్రుచామ్ । రూపమ్ । యస్య । ఏవగంరూపాఇత్యేవమ్-రూపాః ।
 స్రుచః । భవన్తి । సర్వాణి । ఏవ । ఏనమ్ । రూపాణి । వశూనామ్ । ఉవేతి । తిష్ఠన్తే । న ।
 అస్య । అపరూపమిత్యప-రూపమ్ । ఆత్మన్నే । జాయతే ॥౨౪॥

॥ జుహూరథోబ్రహ్మస్రుచాగ్ంసప్తదశ చ ॥ ౩ ॥

ఉపయామగృహీతఇత్యుపయామ-గృహీతః । అసి । ప్రజాపతయఇతి ప్రజా-
 పతయే । త్వా । జ్యోతిష్మతే । జ్యోతిష్మనమ్ । గృహ్వామి । దక్షాయ । దక్షవృధఇతిదక్ష-వృధే
 రాతమ్ । దేవేభ్యః । అగ్నిజిప్వేభ్యఇత్యగ్ని-జిప్వేభ్యః । త్వా । ఋతాయుభ్యఇత్యౌతాయు-
 భ్యః । ఇన్ద్రజ్యేష్ఠేభ్యఇతిన్ద్ర-జ్యేష్ఠేభ్యః । వరుణరాజభ్యఇతివరుణరాజ-భ్యః । వాతాపిభ్యఇతి
 వాతాపి-భ్యః । పర్షన్యాత్మభ్యఇతిపర్షన్యాత్మ-భ్యః । దివే । త్వా । అన్దరిక్షాయ । త్వా । పృథివ్యై ।
 త్వా । అపేతి । ఇన్ద్ర । ద్విషతః । మనః । అపేతి । జిజ్ఞాసతః । జహి । అపేతి । యః । నః ।
 అరాతీయతి । తమ్ । జహి । ప్రాణాయేతిప్ర-అనాయ । త్వా । అపానాయేత్యప-అనాయ ।
 త్వా । వ్యానాయేతివి-అనాయ । త్వా । సతే । త్వా । అసతే । త్వా । అధ్యుఇత్యుత్-భ్యః । త్వా ।
 ఓషధీభ్యఇత్యోషధి-భ్యః । విశ్వేభ్యః । త్వా । భూతేభ్యః । యతః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః ।
 అక్ష్విద్రాః । అజాయన్త । తస్మై । త్వా । ప్రజాపతయఇతిప్రజా-పతయే । విభూదావ్న్మఇతి
 విభు-దావ్న్మే । జ్యోతిష్మతే । జ్యోతిష్మనమ్ । జుహోమి ॥౨౫॥

॥ ఓషధీభ్యశ్చతుర్దశ చ ॥ ౨ ॥

యామ్ । వై । అధ్వర్యుః । చ । యజమానః । చ । దేవతామ్ । అన్దరితఇత్యన్దః-
 ఇతః । తస్మై । ఏతి । వృశ్వేతేఇతి । ప్రాజాపత్యమితిప్రాజా-పత్యమ్ । దధిగ్రహమితి దధి-
 గ్రహమ్ । గృహ్వాయాత్ । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । సర్వాః । దేవతాః । దేవతాభ్యః । ఏవ
 నీతి । హ్నావాతేఇతి । జ్యేష్ఠః । వై । ఏషః । గ్రహణామ్ । యస్య । ఏషః । గృహ్యతే । జ్యేష్ఠమ్ ।
 ఏవ । గచ్ఛతి । సర్వాసామ్ । వై । ఏతత్ । దేవతానామ్ । రూపమ్ । యత్ । ఏషః । గ్రహః ।
 యస్య । ఏషః । గృహ్యతే । సర్వాణి । ఏవ । ఏనమ్ । రూపాణి । పశూనామ్ । ఉపేతి । తిష్ఠన్మే
 ఉపయామగృహీతఇత్యుపయామ-గృహీతః ॥౨౬॥ అసి । ప్రజాపతయఇతిప్రజా-పతయే

త్వా । జ్యోతిష్మతే । జ్యోతిష్మస్తమ్ । గృహ్లామి । ఇతి । అహా । జ్యోతిః । ఏవ । ఏనమ్ । సమానానామ్ ।
 కరోతి । అగ్నిజిహ్వేభ్యఇత్యగ్ని-జిహ్వేభ్యః । త్వా । ఋతాయుభ్యఇత్యౌతాయు-భ్యః । ఇతి ।
 అహా । ఏతావతీః । వై । దేవతాః । తాభ్యః । ఏవ । ఏనమ్ । సర్వాభ్యః । గృహ్లాతి । అపీతి ।
 ఇన్ద్ర । ద్విషతః । మనః । ఇతి । అహా । బ్రాతృవ్యాపసుత్యాఇతిబ్రాతృవ్య-అపసుత్త్యై । ప్రాచాయేతి
 ప్ర-అనాయ । త్వా । అపానాయేత్యప-అనాయ । త్వా । ఇతి । అహా । ప్రాచానితిప్ర-అనాన్ ।
 ఏవ । యజమానే । దధాతి । తస్మై । త్వా । ప్రజాపతయైఇతిప్రజా-పతయే । విభూదావన్న
 ఇతివిభు-దావన్నే । జ్యోతిష్మతే । జ్యోతిష్మస్తమ్ । జుహోమి ॥౨౭॥ ఇతి । అహా ।
 ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । సర్వా । దేవతాః । సర్వాభ్యః । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతాభ్యః ।
 జుహోతి । అజ్యగ్రహమిత్యాజ్య-గ్రహమ్ । గృహ్టాయాత్ । తేజస్మామస్యేతితేజః-కామస్య ।
 తేజః । వై । అజ్యమ్ । తేజస్వీ । ఏవ । భవతి । సోమగ్రహమితిసోమ-గ్రహమ్ ।
 గృహ్టాయాత్ । బ్రహ్మవర్చసకామస్యేతిబ్రహ్మవర్చస-కామస్య । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-
 వర్చసమ్ । వై । సోమః । బ్రహ్మవర్చసీతిబ్రహ్మ-వర్చసీ । ఏవ । భవతి । దధిగ్రహమితిదధి-
 గ్రహమ్ । గృహ్టాయాత్ । పశుకామస్యేతిపశు-కామస్య । ఊర్క । వై । దధి । ఊర్క । పశవః ।
 ఊర్కా । ఏవ । అస్మై । ఊర్కమ్ । పశూన్ । అవేతి । రున్తే ॥౨౮॥

॥ ఉపయామగృహీతోజుహోమిత్రిచత్వారిగంశచ్చ ॥ ౯ ॥

త్వేఇతి । క్రతుమ్ । అపీతి । వృజ్జన్తి । విశ్వే । ద్విః । యత్ । ఏతే । త్రిః । భవన్తి ।
 ఊమాః ॥ స్వాదోః । స్వాదీయః । స్వాదునా । సృజ । సమితి । అతః । ఉ । స్వితి । మధు । మధునా
 అభీతి । యోధి ॥ ఉపయామగృహీతఇత్యుపయామ-గృహీతః । అసి । ప్రజాపతయైఇతి ప్రజా-
 ప్రజా-పతయే । త్వా । జుహోమి । గృహ్లామి । ఏవ । తే । యానీః । ప్రజాపతయైఇతి ప్రజా-

ప్రతయే । త్వా ॥ ప్రాణగ్రహణిప్రాణ-గ్రహన్ । గృహ్యతి । ఏతావత్ । వై । అస్తి । యావత్ ।
 ఏతే । గ్రహః । స్తోమాః । చన్దాగ్ంసి । పృష్ఠాసి । దిశః । యావత్ । ఏవ । అస్తి । తత్ ॥ ౨౯ ॥
 అవేతి । రున్తే । జ్యేష్ఠాః । వై । ఏతాన్ । బ్రాహ్మణాః । పురా । విదామ్ । అక్రన్మి । తస్మాత్ ।
 తేషామ్ । సర్వాః । దిశః । అభిజితాఇత్యభి-జితాః । అభూవన్మి । యస్య । ఏతే । గృహ్యన్తే ।
 జ్యేష్ఠమ్ । ఏవ । గచ్ఛతి । అభీతి । దిశః । జయతి । పఞ్చ । గృహ్యన్తే । పఞ్చ । దిశః ।
 సర్వాసు । ఏవ । దిక్షు । ఋఘ్నువన్తి । నవనవేతి నవ-నవ । గృహ్యన్తే । నవ । వై । పురుషే ।
 ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః । ప్రాణానితిప్ర-అనాన్ । ఏవ । యజమానేషు । దధతి । ప్రాయశ్చియజతి
 ప్ర-అయనీయే । చ । ఉదయనీయజత్యుత్-అయనీయే । చ । గృహ్యన్తే । ప్రాణాఇతి ప్ర-
 అనాః । వై । ప్రాణగ్రహణిప్రాణ-గ్రహః ॥ ౩౦ ॥ ప్రాణైరితిప్ర-అనైః । ఏవ । ప్రయన్తితి ప్ర-
 యన్తి । ప్రాణైరితిప్ర-అనైః । ఉదితి । యన్తి । దశమే । అహస్మి । గృహ్యన్తే । ప్రాణాఇతి ప్ర-
 అనాః । వై । ప్రాణగ్రహణిప్రాణ-గ్రహః । ప్రాణేభ్యఃఇతిప్ర-అనేభ్యః । ఖలు । వై । ఏతత్ ।
 ప్రజాఇతిప్ర-జాః । యన్తి । యత్ । వామదేవ్యమితివామ-దేవ్యమ్ । యోనేః । చ్యవతే ।
 దశమే । అహస్మి । వామదేవ్యమితివామ-దేవ్యమ్ । యోనేః । చ్యవతే । యత్ । దశమే । అహస్మి
 గృహ్యన్తే । ప్రాణేభ్యఃఇతిప్ర-అనేభ్యః । ఏవ । తత్ । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । న । యన్తి ॥ ౩౧ ॥

॥ తత్రాణగ్రహస్సప్రతిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౦ ॥

ప్రేతి । దేవమ్ । దేవ్యా । ధియా । భరత । జాతవేదసమితి జాత-వేదసమ్ ॥
 హవ్యా । నః । వక్షత్ । అనుపక్ ॥ అయమ్ । ఉ । స్యః । ప్రేతి । దేవయురితిదేవ-యుః ।
 హోతా । యజ్ఞాయ । నీయతే ॥ రథః । న । యోః । అభీవృతఇత్యభి-వృతః । ఘృణీవాన్ ।
 చేరతి । త్వనా ॥ అయమ్ । అగ్నిః । ఉరుప్యతి । అమృతాత్ । ఇవ । జన్మనః ॥ సహనః ।

చిత్ | సహాయాన్ | దేవః | జీవాతవే | కృతః || ఇదాయాః | త్వా | పదే | వయమ్ | నాభా |
 పృథివ్యాః | అధి || జాతవేదఇతిజాత-వేదః | నీతి | ధీమహి | అగ్నే | హవ్యాయ | ప్రాధవే || ౩౨ ||
 అగ్నే | విశ్వేభిః | స్వనీకేతిసు-అనీక | దేవైః | ఊర్ధ్వావస్తమిత్యూర్ధ్వా-వస్తమ్ | ప్రథమః | సీద |
 యోనీమ్ || కులాయినీమ్ | పృథవస్తమితిపృథ-వస్తమ్ | సవిత్రే | యజ్ఞమ్ | నయ |
 యజమానాయ | సాధు || సీద | హోతః | స్వ | ఉ | లోకే | చికిత్వాన్ | సాదయ | యజ్ఞమ్ |
 సుకృతస్యేతిసు-కృతస్య | యోసా || దేవావీరితిదేవ-అవీః | దేవాన్ | హవిషా | యజాసి |
 అగ్నే | బృహత్ | యజమానే | వయః | ధాః || నీతి | హోతా | హోతృపదస్తఇతిహోతృ-
 సదనే | విదానః | త్వేషః | దీదివాన్ | అసదత్ | సుదక్షఇతిసు-దక్షః || అదబ్ధవతప్రమతిరిత్య
 దబ్ధవత-ప్రమతిః | వసీష్ఠః | సహస్రమ్పరఇతిసహస్రమ్-భరః | శుచిజిహ్వాఇతిశుచి-
 జిహ్వాః | అగ్నిః || త్వమ్ | దూతః | త్వమ్ || ౩౩ || ఉ | నః | పరస్పాఇతిపరః-పాః | త్వమ్ |
 వస్యః | ఏతి | వృషభ | ప్రణేతేతిప్ర-నేతా || అగ్నే | తోకస్య | నః | తనే | తనూనామ్ | అప్రయుచ్చ
 న్నిత్యప్ర-యుచ్చన్ | దీద్యత్ | బోధి | గోపాఇతిగో-పాః || అభీతి | త్వా | దేవ | సవితః |
 ఈశానమ్ | వార్యాణామ్ || సదా | అవన్న్ | భాగమ్ | ఈమహే || మహీ | ద్యౌః | పృథివీ |
 చ | నః | ఇమమ్ | యజ్ఞమ్ | మిమిక్షతామ్ || పిపృతామ్ | నః | భరీమభిరితిభరీమ-భిః ||
 త్వామ్ | అగ్నే | పుష్కరాత్ | అధీతి | అధర్వా | నిరితి | అమన్తత || మూర్ధ్నః | విశ్వస్య |
 వాఘతః | తమ్ | ఉ || ౩౪ || త్వా | ద్రధ్యజ్ఞే | ఋషిః | పుత్రః | ఈధే | అధర్వణః || వృత్రహణమితి
 వృత్ర-హణమ్ | పురన్దరమితిపురమ్-దరమ్ || తమ్ | ఉ | త్వా | ప్రాథ్యః | వృషా | సమితి
 ఈధే | దస్యహస్తమితిదస్య-హస్తమ్ || ధనన్జాయమితిధనమ్-జయమ్ | రణేరణఇతి
 రణే-రణే || ఉత | బ్రువన్తు | జన్తవః | ఉదితి | అగ్నిః | వృత్రహేతివృత్ర-హే | అజని ||

ధన్వంతరీయ ఇతి ధనమ్ - జయః । రణే రణ ఇతి రణే - రణే ॥ ఏతి । యమ్ । హస్తే । న । భాదిసేమ్ ।
 శిశుమ్ । జాతమ్ । న । బిభ్రతి ॥ విశామ్ । అగ్నిమ్ । స్వధ్వరమితిసు - అధ్వరమ్ ॥ ప్రేతి ।
 దేవమ్ । దేవవీతయ ఇతి దేవ - వీతయే । భరత । వసువిత్తమమితివసువిత్ - తమమ్ ॥ ఏతి ।
 స్వ । యోనో । నీతి । సీదతు ॥ ఏతి ॥ ౩౫ ॥ జాతమ్ । జాతవేదసీతిజాత - వేదసి । ప్రియమ్ ।
 శశిత । అతిథిమ్ ॥ స్యానే । ఏతి । గృహపతిమితిగృహ - పతిమ్ ॥ అగ్నినా । అగ్నిః ।
 సమితి । ఇధ్యతే । కవిః । గృహపతిరితిగృహ - పతిః । యువా ॥ హవ్యవాడితిహవ్య - వాట్ ।
 జువ్వస్వ ఇతి జుహు - అస్యః ॥ త్వమ్ । హి । అగ్నే । అగ్నినా । విప్రః । విప్రేణ । సన్నే । సతా ॥
 సఖా । సఖ్యా । సమిధ్యస ఇతి సమ్ - ఇధ్యసే ॥ తమ్ । మర్తయన్త । సుక్రతుమితిసు - క్రతుమ్ ।
 పురోయావానమితిపురః - యావానమ్ । అజిషు ॥ స్వేషు । క్షయేషు । వాజినమ్ ॥ యజ్ఞేస ।
 యజ్ఞమ్ । అయజన్త । దేవాః । తాని । ధర్మాణి ॥ ప్రథమాని । ఆసన్నే ॥ తే । హా । నాకమ్ ।
 మహిమానః । సచన్తే । యత్ర । పూర్వే । సాధ్యాః । సన్తి । దేవాః ॥ ౩౬ ॥

॥ వౌధవే దూతస్త్వం తముసీదత్వాయత్రచత్వారిచ ॥ ౧౧ ॥

పూర్ణర్షయోఽగ్నినా యేదేవాసుర్వో మా సన్త్వానవ్యమి వషట్కారస్సఖదిర
 ఉపయామగృహీతోసి యం వై త్వే క్రతుమ్ప్రదేవమేకాదశ ॥ ౧౧ ॥

॥ పూర్ణాసహజాన్తవాగ్నో ప్రాణైరేవషట్రిగీంశత్ ॥ ౩౬ ॥

॥ పూర్ణాసన్తిదేవాః ॥

॥ హరిఃఓమ్ ॥ తథుత్ ॥

॥ తృతీయకాణ్డేపల్లవప్రశ్నఃకాణ్డశ్చసమాప్తః ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥